

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Incheierea anului școlar la gimnaziul din Brașov.

Incheierea solemnă a anului școlar la gimnaziul nostru superior din Brașov s'a făcut Duminecă, în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel, în prezența elevilor, a corpului profesoral și a unui public numeros și ales românesc. Domnul Virgil Onițiu, directorul gimnaziului, a rostit cu prilejul acesta următoarea instructivă cuvântare:

*Domnilor și doamnelor!
Iubită tinerime școlară!*

Am impresia, că problemele în jurul creșterii tinerimii au început în anii din urmă să preocupe opinia publică într-o măsură ceva mai mare ca până acum. Faptul acesta trebuie să ne îmbucure, nu numai pe noi bărbății de școală, ci pe toți oamenii de bine. Căci ce avem noi mai scump și mai drag în lume decât pe copiii noștri?

A ne interesa de buna lor creștere trupească, sufletească și morală este datorința noastră cea mai elementară, cea mai însemnată, cea mai frumoasă și cea mai plăcută. Și când zic: «a noastră», înțeleg pe toți oamenii intrați în lupta vieții: bărbați și femei, tineri și bătrâni!

Acest interes mai viu al publicului mare pentru problemele de creștere a tinerimii mă îndeamnă și mă îndreptătesc să discut aici în fața D-Voastre a tuturor: părinți, amici ai școlii și ai tinerimii și în fața școlărilor noștri una dintre multele probleme de creștere a tinerimii — o problemă actuală, — care pare a fi eșit la noi deodată în primul plan de preocupare al cercurilor celor mai largi. Voiu să vorbesc de astădată despre *mișcarea sportivă în raport cu tinerimea noastră școlară*.

Leagănul sporturilor este Anglia. Dela Englezi a importat Europa întreaga sporturile, împrumutând tot dela ei și numele lor.

Sporturile sunt îndeletniciri, lip-site de scopuri utilitare-practice, cari pe lângă nota distractivă au și un rost fizic-igienic.

Astfel sporturile în general angajează la o armonică și plăcută cooperare sufletul și trupul și produc în om o plăcere senină, o mărire a energiei de viață, un echilibru sănătos între forțele sufletești și trupești, o învioreare sufletească, o potențare a conștiinței de sine și a simțului de onoare și de demnitate și mai cu seamă o fortificare fizică; ele ne fac corpul ușor, elastic și supus la orice poruncă ce-i vine dela suflet. Pe lângă aceste prețioase foloase cele mai multe sporturi contribue la dezvoltarea sentimentului social în noi, a simțului de disciplină în împreună-lucrarea socială. Un tânăr agerit prin sporturi știe să comande, dar știe și să se supună; lăsat singur, avizat la puterile proprii în situații grele, — el nu-și pierde capul așa de ușor, ca unul lipsit de educația sportivă, iar în tovărășie cu alții el nu sparge legăturile sociale, *ci le strânge și le încheagă*.

Iată dar că școala și casa părintească nu pot să-și închidă ușile în

fața mișcării sportive, ale cărei valuri abia acum au ajuns până la noi, — ci dimpotrivă trebuie să dea cea mai mare atențiune acestei mișcări și s'o utilizeze cu chibzuință pentru completarea și desăvârșirea creșterii tinerimii noastre.

Interesul pentru sporturi a crescut în toată Europa în raport direct cu înțelegerea tot mai adâncită a rostului *igieniei* în creșterea tinerimii. Igienea pedagogică este azi un ram special de știință și putem zice, că nu este chestiune pedagogică în zilele noastre, a cărei lămurire să nu se întemeieze în prima linie pe legile igienei. Astfel nu e de loc exagerată vorba, că igiena a luat în stăpânire pedagogia zilelor noastre.

De aceea și sporturile întru cât e vorba de tinerimea școlară trebuie să le judecăm mai întâiu din punct de vedere igienic și în urmă din celelalte puncte de vedere sufletești și morale.

Vom enunța deci la început ca principiu, că trebuie să înlesnim în prima linie răspândirea acelor sporturi în sinul tinerimii noastre, cari reprezintă o valoare igienică mai mare pentru dezvoltarea lor.

Și dată fiind valoarea igienică a unui anumit sport, — îl vom judeca în urmă și din punctul de vedere al profitului sufletesc și moral pentru tinerimea școlară și numai după aceea îi vom stabili locul ce i se cuvine între factorii de educație a tinerimii.

Sporturile cele mai potrivite din aceste puncte de vedere sunt acele, cari:

a) nu istovesc organismul fraged și delicat al tinărului în dezvoltare, ci b) îl întăresc, îl desvoaltă, îl fac mai rezistent și mai elastic, —

c) cari se cultivă în plin aer și plină lumină (așa dar nu în localuri închise),

d) cari admit o participare numeroasă și cooperativă a tinerilor, ceea ce iarăș numai așa se poate, dacă

e) nu sunt împreunate cu multă cheltuială, — o condiție însemnată în relațiile de avere a părinților elevilor noștri;

f) în fine toate sporturile, cari au rost pentru tinerimea școlară trebuie să fie ferite de tendența de-a desvolta prestațiuni individuale «bravuroase». «Championat»-ul și «recordurile» ar trebui să lipsească din dicționarul sporturilor școlare, căci aceste, — cari își au noima lor pentru cluburile speciale sportive ale celor ieșiți din treapta educativă a școlărilor medii, — impun școlărilor încordări corporale enorme, stricacioase și *zadarnice*, — zic: *zadarnice* — căci din 100 de elevi 97 nu vor ajunge campioni și nici nu vor bate recorduri și sunt astfel expuși să se disgaste și să se lase de ori-ce sport. Nu trebuie să uităm, că școlarii nu au să facă *sport pentru sport*, ci fac sport, pentruca *să-și completeze creșterea trupească sufletească și morală*. Prin urmare *sportul școlar nu poate fi privilegiul celor puțini înzestrați dela*

natură cu mușchi mai tari și cu abilitate mai deosebită (candidații campionatelor), ci un mijloc de creștere al tuturor.

Din aceste puncte de vedere trebuie să aprețim diferitele sporturi, când e vorba să le stabilim valoarea lor pedagogică pentru tinerimea noastră școlară: — rostul lor *școlar*.

Intemeiați pe aceste premise nu vom recomanda pentru tinerimea școlară:

1. *aruncarea de greutate*, fiindcă este împreună cu încordări fizice direct stricacioase corpului tinăr și fiindcă este un sport individual, care nu admite participarea cooperativă a masei de elevi, și desvoaltă direct acrobatismul, microbul cel rău al sporturilor școlare;

2. *bicicleta*, ca sport este pentru partea cea mai mare a școlărilor mai tineri prea istovitoare; prin atitudinea îngârjobată a corpului la pedalat se alterează funcțiunea normală a inimii și a plămânilor; — afară de acestea bicicleta este un sport prea costisitor și nesocial;

3. *scrima, trânta, boxul*, ca sporturi sunt legate prea mult de localuri închise, nu sunt de natură cooperativă, au o notă mult-puțin brutală și direct cultivă «virtuozitatea» individuală, potrivit-se deci numai pentru «câțiva» în anumite condiții fizice, iar nu pentru mulțimea școlărilor, — deci ca sporturi generale pentru masele tinerimii școlare nu pot să vină în considerațiune.

Dar să nu mai continu cu această analiză negativă, ci să vedem, cari dintre sporturi se recomandă mai ales pentru tinerimea școlară?

Toți bărbații de școală, medici și pedagogi sunt de acord, că dintre toate sporturile răspândite azi la toate națiunile culte, sportul cel mai sănătos, mai potrivit pentru tinerimea școlară, mai fortificator trupește și mai însemnător de suflet este: «*das wandern*», cum îi zic Germanii, adică călătoria făcută pe jos și cărându-și cu sine fiecare școlar toate lucrurile de neapărată trebuință la drum — cu indispenzabila raniță de turist în spinare.

Călătoriile acestea în forma aceasta încă nu s'au răspândit pe la noi. În Anglia, în Germania și în Austria ele sunt foarte lăpuite și fac adevărată plăcere a tinerimii școlare.

Ele se deosebesc de ceea ce numim noi de obicei «excursiuni școlare» în genere prin aceea că se fac aproape exclusiv pe jos, că nu se fac în vederea unui scop deosebit nici sportiv, nici științific, nu au deci nici o țintă externă fixă — fiind și rămânând «priebegitul», «*das wandern*», scopul propriu al excursiunii. Școlarii, după împrejurări, sunt ținuți să doarmă în liber sub corturi făcute de ei (eventual în case țărănești, în șuri, fân etc.) și să-și pregătească ei înșiși mâncarea în liber, la focul tot de ei făcut cu lemne tot de ei adunate. Cu un cuvânt elevii sunt scoși pentru 2-3 zile, chiar pentru 6-8 zile din mediul de viață orășenesc și sunt

transportați într'un mediu de viață primitivă nomadă în mijlocul naturii.

Farmecul naturii, nota romantică a acestui trai nomad, bogăția de impresii în aerul liber și curat, pe vânt și pe soare, variația plăcută a locurilor, a drumurilor și a regiunilor, oțelirea mușchilor și a nervilor, agerirea tuturor senzurilor, pe lângă îmbogățirea cunoștințelor topo-geo- și etnografice, și pe lângă cultivarea cameraderiei cu toate virtuțile ei sociale, dezvoltarea spiritului de disciplină și a simțului practic, precum și reducerea exigențelor la un minim necesar, admițând o participare numeroasă și fără multă cheltuială, — iată o serie de factori igienici, morali, intelectuali, sociali și practici, pe cari nu le oferă pentru tinerimea școlară nici un alt sport în belșugul acesta.

Nu e locul aci și nu am nici timpul să fac o analiză amănunțită asupra însemnătății acestor excursiuni școlare. Amintesc numai constatările făcute de profesorul Röder, care a condus mai multe excursiuni școlare de acest fel și a controlat cu cum-păna efectul lor fizic asupra școlărilor. Röder a constatat că toți elevii după o excursiune de 6 zile au crescut în pond și înregistrează chiar un exemplu aproape de necrezut. O elevă, care la plecare avea 33 kgr., după viața nomadă de 6 zile în excursiune școlară a ajuns la 37 kgr., iar o altă elevă în același timp s'a ridicat dela 33 kgr. la 39 kgr., adică a crescut în pond cu câte 1 kilogram pe fiecare zi. Hart, Magny, Werner, Hans Spitzky și toți igieniștii școlari văd în aceste pribegiri cel mai minunat antidot al tuberculozei.

Desvoltarea acestor pribegiri și organizarea lor specifică este «boyscout»-ismul englezesc, «Jung Deutschland»-ul sau «Pfadfinder»-ul german, «pionierii» francezi și «cercețașii», pe cale a se forma și la noi Români. Organizarea acestora, funcționarea lor practică ar trebui studiată la fața locului în străinătate, dacă e vorba să se facă răsădirea lor cu succes la noi. Și poate că nu peste mult timp voi putea să prezint la locul său un proiect în privința aceasta și să găsim și modul de soluțiune a acestei chestiuni.

Se înțelege, că sportul acesta, care este identic cu turistica modernă, își are rostul său în lunile calde de *primăvară* și de *toamnă* și în timpul *verii*.

Pentru *iarnă* se recomandă ca cel mai sănătos și mai plăcut sport, chiar și pentru elevii cei mai slăbuți de fire, — *patinatul*, — în rândul al doilea (fiind posibilitatea de afecțiune a organelor de respirație mai mare): *săniatul pe teren înclinat*.

Dintre *jocurile sportive* se recomandă toate acele *jocuri de pilă* (*jothball, oina, lungă etc.*), cari sunt împreunate cu multă mișcare, admit o participare mai numeroasă și nu reclamă cheltuieli speciale de montare și de unelte multe și costisitoare. De aceea d. ex. jocul de tennis de

